ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 28ης Φεβρουαρίου 2008 *

Στην υπόθεση C-446/06,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το College van Beroep voor het bedrijfsleven (Κάτω Χώρες) με απόφαση της 13ης Οκτωβρίου 2006, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 31 Οκτωβρίου 2006, στο πλαίσιο της δίκης

A. G. Winkel

κατά

Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Rosas, πρόεδρο τμήματος, U. Lõhmus, J. N. Cunha Rodrigues, A. Ó Caoimh και P. Lindh (εισηγήτρια), δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— ο A. G. Winkel αυτοπροσώπως,

— η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις H. G. Sevenster και C. M. Wissels,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους G. de Bergues και A.-L. During,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους F. Erlbacher και M. van Heezik,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 6ης Δεκεμβρίου 2007,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 3, στοιχείο στ΄, του κανονισμού (ΕΚ) 1254/1999 του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του βοείου κρέατος (ΕΕ L 160, σ. 21), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1512/2001 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2001 (ΕΕ L 201, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 1254/1999).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του A. G. Winkel και του Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (Υπουργού Γεωργίας, Φύσεως και Ποιότητας των Υδάτων, στο εξής: Υπουργός Γεωργίας), όσον αφορά την άρνηση του Υπουργού Γεωργίας να του χορηγήσει, ως προς ορισμένες αγελάδες, πριμοδότηση για τις θηλάζουσες αγελάδες, με την αιτιολογία ότι αυτές δεν πληρούσαν τις απαιτούμενες από την εθνική νομοθεσία προϋποθέσεις.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

Ο κανονισμός (ΕΚ) 1254/1999

3 Το άρθρο 3, στοιχεία στ΄ και ζ΄, του κανονισμού 1254/1999 ορίζει αντιστοίχως τους όρους «θηλάζουσα αγελάδα» και «δαμαλίδα» ως εξής:

«στ) θηλάζουσα αγελάδα: αγελάδα που ανήκει σε κρεοπαραγωγική φυλή ή που προέρχεται από διασταύρωση με ζώο κρεοπαραγωγικής φυλής και ανήκει σε αγέλη η οποία προορίζεται για εκτροφή μόσχων κρεοπαραγωγής·

ζ) δαμαλίδα: θηλυκό βοοειδές από την ηλικία των οκτώ μηνών το οποίο δεν έχει γεννήσει ακόμη.»

4 Το άρθρο 6, παράγραφοι 2, πρώτο και πέμπτο εδάφιο, 3 και 7, του κανονισμού 1254/1999 προβλέπει τα εξής:

«2. Η πριμοδότηση για τις θηλάζουσες αγελάδες χορηγείται σε κάθε παραγωγό ο οποίος:

[…]

εφόσον διατηρεί τουλάχιστον επί έξι [τουλάχιστον] συναπτούς μήνες από την ημέρα κατάθεσης της αίτησης αριθμό θηλαζουσών αγελάδων ίσο με 60 %, τουλάχιστον, και αριθμό δαμαλίδων ίσο με 40 %, το πολύ, του αριθμού των ζώων για τα οποία ζητήθηκε πριμοδότηση.

[…]

Ο προσδιορισμός του αριθμού επιλέξιμων ζώων […] είτε οι αγελάδες ανήκουν σε αγέλη θηλαζουσών αγελάδων είτε σε αγέλη γαλακτοπαραγωγής πραγματοποιείται

βάσει της ατομικής ποσότητας αναφοράς του δικαιούχου, όπως ορίζεται στο άρθρο 16, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 1255/1999 του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων [ΕΕ L 160, σ. 48], και της μέσης απόδοσης σε γάλα.

3. Το δικαίωμα του παραγωγού για πριμοδότηση περιορίζεται από την εφαρμογή ατομικού ανωτάτου ορίου, όπως ορίζεται στο άρθρο 7.

[…]

7. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος άρθρου, και ιδίως οι λεπτομέρειες εκείνες που αφορούν τον ορισμό της έννοιας της θηλάζουσας αγελάδας που αναφέρεται στο άρθρο 3, θεσπίζονται και η μέση απόδοση σε γάλα καθορίζεται από την Επιτροπή σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 43.»

Ο κανονισμός (ΕΚ) 2342/1999

5 Ο κανονισμός (ΕΚ) 2342/1999 της Επιτροπής, της 28ης Οκτωβρίου 1999, για καθορισμό των λεπτομερειών εφαρμογής του κανονισμού 1254/1999 του Συμβουλίου όσον αφορά τα καθεστώτα πριμοδοτήσεων (ΕΕ L 281, σ. 30, στο εξής: κανονισμός εφαρμογής), διευκρινίζει την έννοια της φράσεως «αγελάδες που ανήκουν σε κρεατοπαραγωγική φυλή» στο άρθρο του 14, ως εξής:

«Δεν νοούνται ως αγελάδες που ανήκουν σε κρεατοπαραγωγική φυλή, όπως αναφέρεται στο άρθρο 3, στοιχείο στ΄, […] του κανονισμού (ΕΚ) 1254/1999, οι αγελάδες που ανήκουν στις φυλές βοοειδών, οι οποίες αναφέρονται στο παράρτημα Ι του παρόντος κανονισμού.»

6 Κατά το άρθρο 45 του κανονισμού αυτού, τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την ορθή εφαρμογή του εν λόγω κανονισμού.

Ο κανονισμός (ΕΚ) 2419/2001

7 Ο κανονισμός (ΕΚ) 2419/2001 της Επιτροπής, της 11ης Δεκεμβρίου 2001, [για] τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου για ορισμένα καθεστώτα κοινοτικών ενισχύσεων που θεσπίστηκαν με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3508/92 [του Συμβουλίου] (ΕΕ L 327, σ. 11), προβλέπει στο άρθρο του 38 μειώσεις της ζητηθείσας ενισχύσεως, ακόμη και λόγους μη χορηγήσεώς της, οσάκις κατόπιν ελέγχου προκύπτει η ύπαρξη παρατυπιών στην αίτηση χορηγήσεως της ενισχύσεως.

8 Το άρθρο 41 του κανονισμού αυτού επιτρέπει ωστόσο να λαμβάνεται υπόψη ο αντίκτυπος φυσικών γεγονότων, όπως ο θάνατος ενός ζώου συνεπεία ασθενείας ή ατυχήματος για το οποίο δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνος ο εκτροφέας. Το άρθρο 48 του εν λόγω κανονισμού προβλέπει, εξάλλου, ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη περιπτώσεις ανωτέρας βίας ή εξαιρετικές περιστάσεις.

Η εθνική κανονιστική ρύθμιση

9 Η κανονιστική απόφαση περί κοινοτικών πριμοδοτήσεων για ζώα (Regeling dierlijke EG-premies), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση της 30ής Ιουλίου 2002 (Stcrt 2002, αριθ. 143, σ. 10, στο εξής: ολλανδική κανονιστική ρύθμιση), περιέχει στο άρθρο της 1, στοιχείο p, ορισμό της εννοίας του όρου «θηλάζουσα αγελάδα» που ταυτίζεται με αυτόν του άρθρου 3, στοιχείο στ΄, του κανονισμού 1254/1999.

10 Κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο d, της ολλανδικής κανονιστικής ρυθμίσεως όπως αυτή ίσχυε μέχρι τις 2 Ιουνίου 2003, πριμοδότηση χορηγείται στον παραγωγό μόνο για τις θηλάζουσες αγελάδες οι οποίες κατά το υπό εξέταση έτος έχουν γεννήσει τουλάχιστον μία φορά και των οποίων οι μόσχοι παρέμειναν στην αγέλη επί τέσσερις τουλάχιστον μήνες μετά τη γέννησή τους.

11 Από τις 2 Ιουνίου 2003, το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο d, της ολλανδικής κανονιστικής ρυθμίσεως τροποποιήθηκε ως εξής:

«Πριμοδότηση χορηγείται στον παραγωγό μόνο για τις θηλάζουσες αγελάδες οι οποίες έχουν γεννήσει τουλάχιστον μία φορά κατά το χρονικό διάστημα που αρχίζει είκοσι μήνες πριν την ημερομηνία ενάρξεως της οικείας περιόδου υποβολής αιτήσεων και τελειώνει τέσσερις πλήρεις μήνες μετά την ημερομηνία αυτή και των οποίων οι μόσχοι παρέμειναν στην αγέλη επί τέσσερις τουλάχιστον μήνες μετά τη γέννησή τους.»

Τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

12 Ο A. G. Winkel υπέβαλε αιτήσεις χορηγήσεως πριμοδοτήσεως για επτά θηλάζουσες αγελάδες για τα έτη 2002 και 2003.

13 Όσον αφορά το 2002, ο Υπουργός Γεωργίας δέχθηκε αρχικώς την αίτηση του A. G. Winkel και του κατέβαλε πριμοδότηση 1 300 ευρώ, στη συνέχεια όμως ανακάλεσε την απόφαση αυτή και αξίωσε την επιστροφή του εν λόγω ποσού, με την αιτιολογία ότι τέσσερις από τις αγελάδες αυτές δεν είχαν θηλάσει τους μόσχους τους επί τέσσερις τουλάχιστον μήνες μετά τη γέννησή τους. Ο Υπουργός Γεωργίας στέρησε

επίσης από τον A. G. Winkel το ευεργέτημα της ενισχύσεως επί του εισοδήματος, ύψους σχεδόν 900 ευρώ, το οποίο θα καταβαλλόταν μαζί με τις καταβλητέες για τα έτη 2003 έως 2005 ενισχύσεις, κατ' εφαρμογή του άρθρου 38 του κανονισμού 2419/2001.

14 Όσον αφορά το 2003, ο Υπουργός Γεωργίας χορήγησε στον A. G. Winkel πριμοδότηση περίπου 1 100 ευρώ αντιστοιχούσα σε έξι θηλάζουσες αγελάδες. Η αίτηση πριμοδοτήσεως απορρίφθηκε ως προς μία αγελάδα με την αιτιολογία ότι η αγελάδα αυτή δεν είχε θηλάσει τον μόσχο της επί τέσσερις μήνες μετά τη γέννησή του.

15 Ο A. G. Winkel υπέβαλε διοικητικές ενστάσεις κατά της αιτήσεως επιστροφής της πριμοδοτήσεως για το 2002, κατά της μη χορηγήσεως της ενισχύσεως επί του εισοδήματος για το ίδιο έτος και κατά της απορρίψεως της αιτήσεώς του για τη χορήγηση πριμοδοτήσεως ως προς μία αγελάδα το 2003. Ο Υπουργός Γεωργίας απέρριψε τις ενστάσεις αυτές με απόφαση της 26ης Οκτωβρίου 2004, κατά της οποίας ο A. G. Winkel άσκησε προσφυγή ενώπιον του College van Beroep voor het bedrijfsleven.

16 Το δικαστήριο αυτό αναφέρει ότι ο Υπουργός Γεωργίας προσκόμισε ενώπιόν του δύο έγγραφα. Το πρώτο αποτελεί ερμηνευτικό σημείωμα της Γενικής Διευθύνσεως Γεωργίας της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 16ης Δεκεμβρίου 1999, με το οποίο η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι μόσχοι των θηλαζουσών αγελάδων πρέπει να παραμένουν πλησίον της μητέρας τους, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων.

17 Το δεύτερο έγγραφο αποτελεί έκθεση της 3ης Ιουνίου 2002 της ίδιας γενικής διευθύνσεως, το οποίο αναφέρει τη διενέργεια επαληθεύσεων εκ μέρους των ολλανδικών αρχών, κατόπιν ελέγχου εκ μέρους των υπηρεσιών της Επιτροπής. Στο έγγραφο αυτό αναγράφεται ότι περίπου το 25 % των μόσχων που γεννήθηκαν κατά τη διάρκεια του 2000 και ανήκουν σε αγέλες προοριζόμενες προς εκτροφή είχαν εγκαταλείψει την αγέλη κατά τη διάρκεια των τριών μηνών μετά τη γέννησή τους. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής διευκρινίζουν ότι, πλην δεόντως αιτιολογημένων εξαιρετικών περιπτώσεων, κάθε μόσχος έπρεπε να παραμείνει τέσσερις μήνες κατά μέσον όρο πλησίον της μητέρας του, προκειμένου να χορηγηθεί η πριμοδότηση για τις θηλάζουσες αγελάδες.

18 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ωστόσο μήπως, επιβάλλοντας προϋποθέσεις σχετικές με τη συχνότητα των τοκετών και με τη διάρκεια του θηλασμού, ως προς κάθε θηλάζουσα αγελάδα και όχι ως προς την αγέλη στο σύνολό της, το κράτος μέλος θεσπίζει επιταγές ασυμβίβαστες με την κοινοτική κανονιστική ρύθμιση.

19 Υπό τις συνθήκες αυτές, το College van Beroep voor het bedrijfsleven αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Συνάδει προς το άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, στοιχείο στ΄, του κανονισμού (ΕΚ) 1254/1999 η κανονιστική ρύθμιση η οποία, προκειμένου να υφίσταται δικαίωμα πριμοδοτήσεως για τις θηλάζουσες αγελάδες βάσει της συνήθους πρακτικής για την εκτροφή, απαιτεί όπως η αγελάδα έχει γεννήσει τουλάχιστον μία φορά κατά το χρονικό διάστημα που αρχίζει είκοσι μήνες πριν την ημερομηνία ενάρξεως της περιόδου υποβολής αιτήσεων και τελειώνει τέσσερις πλήρεις μήνες μετά την ημερομηνία αυτή και ο μόσχος της έχει παραμείνει στην αγέλη επί τέσσερις τουλάχιστον μήνες μετά τη γέννησή του;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, ποια κριτήρια εφαρμόζονται προκειμένου να διαπιστωθεί αν η αγέλη προορίζεται για εκτροφή μόσχων κρεατοπαραγωγής και για να καθορισθεί ποιες αγελάδες ανήκουν σ' αυτή την αγέλη;»

Επί του πρώτου ερωτήματος

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

20 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι οι ισχύουσες στις Κάτω Χώρες προϋποθέσεις για τη χορήγηση της πριμοδοτήσεως για τις θηλάζουσες αγελάδες αφορούν, αφενός, τη συχνότητα των τοκετών και, αφετέρου, τη διάρκεια του θηλασμού.

21 Κατά τη διάρκεια του διαστήματος το οποίο αφορά η διοικητική ένσταση του A. G. Winkel, η προϋπόθεση που αφορά τη συχνότητα των τοκετών τροποποιήθηκε. Μέχρι τις 2 Ιουνίου 2003, προκειμένου να χαρακτηρισθούν ως θηλάζουσες αγελάδες, οι αγελάδες για τις οποίες ζητούνταν πριμοδότηση έπρεπε να έχουν γεννήσει τουλάχιστον μία φορά κατά τη διάρκεια του οικείου έτους. Από τις 2 Ιουνίου 2003, αρκεί οι εν λόγω αγελάδες να έχουν γεννήσει μία φορά κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης διετίας.

22 Αντιθέτως, η προϋπόθεση που αφορά τη διάρκεια του θηλασμού δεν έχει αλλάξει και προβλέπεται ότι οι μόσχοι πρέπει να έχουν παραμείνει πλησίον της μητέρας τους επί διάστημα τεσσάρων ετών μετά τη γέννησή τους.

23 Συνεπώς, η έννοια του πρώτου ερωτήματος είναι ότι με αυτό ερωτάται, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 3, στοιχείο στ΄, του κανονισμού 1254/1999 απαγορεύει εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία εξαρτά το δικαίωμα πριμοδοτήσεως για τις θηλάζουσες αγελάδες από προϋποθέσεις σύμφωνες με τη συνήθη πρακτική εκτροφής προβλέπουσες, αφενός, συγκεκριμένη συχνότητα τοκετών και, αφετέρου, το να έχει ο μόσχος θηλάσει από τη μητέρα του επί διάστημα τεσσάρων μηνών μετά τη γέννησή του.

Παρατηρήσεις των διαδίκων

24 Ο A. G. Winkel και η Επιτροπή υποστηρίζουν ότι το άρθρο 3, στοιχείο στ΄, του κανονισμού 1254/1999 απαγορεύει προϋποθέσεις όπως οι προβλεπόμενες από την ολλανδική κανονιστική ρύθμιση.

25 Ο A. G. Winkel φρονεί ότι η συνήθης πρακτική εκτροφής στην οποία βασίζονται οι προϋποθέσεις αυτές είναι ασαφής και μεταβλητή, όπως αποδεικνύει η μεταβολή που επήλθε στην προϋπόθεση που αφορά τη συχνότητα των τοκετών.

26 Η Επιτροπή θεωρεί, κατ' αρχάς, ότι ο ορισμός του άρθρου 3, στοιχείο στ΄, είναι εξαντλητικός και ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να προσθέσουν άλλες προϋποθέσεις. Περαιτέρω, η ιδιότητα των αγελάδων ως θηλαζουσών πρέπει να εκτιμάται όσον αφορά την αγέλη στο σύνολό της και όχι όσον αφορά κάθε αγελάδα. Τέλος, προϋποθέσεις όπως οι θεσπισθείσες με την ολλανδική κανονιστική ρύθμιση εμποδίζουν να λαμβάνονται υπόψη οι εξαιρετικές περιστάσεις στις οποίες η διάρκεια του θηλασμού ή η συχνότητα των τοκετών δεν ήταν δυνατό να τηρηθούν.

27 Η Ολλανδική και η Γαλλική Κυβέρνηση εκφράζουν αντίθετη άποψη.

28 Η Ολλανδική Κυβέρνηση εκθέτει ότι θέσπισε τις επίμαχες προϋποθέσεις, ιδίως τη σχετική με τη διάρκεια του θηλασμού, προκειμένου να λάβει υπόψη τις επικρίσεις που διατύπωσαν οι υπηρεσίες τις Επιτροπής κατόπιν ελέγχου που διενήργησαν. Επιπλέον, η κυβέρνηση αυτή ισχυρίζεται ότι η προϋπόθεση του θηλασμού ουδόλως εμποδίζει να λαμβάνονται υπόψη εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως η επείγουσα σφαγή που συνεπάγεται την τυχαία απομάκρυνση ενός μόσχου, σύμφωνα με τον κανονισμό 2419/2001.

29 Η Γαλλική Κυβέρνηση θεωρεί ότι, ελλείψει διευκρινίσεως σε κοινοτικό επίπεδο, στα κράτη μέλη εναπόκειται να ορίσουν την έννοια της αγελάδας που ανήκει σε αγέλη η οποία προορίζεται για εκτροφή μόσχων κρεατοπαραγωγής, τηρώντας τους σκοπούς της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως. Οι προϋποθέσεις της ολλανδικής κανονιστικής ρυθμίσεως είναι απολύτως σύμφωνες προς τους σκοπούς αυτούς.

Απάντηση του Δικαστηρίου

30 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο υποβληθέν ερώτημα, πρέπει να εξετασθεί η διατύπωση των άρθρων 3, στοιχείο στ΄, και 6 του κανονισμού 1254/1999, καθώς και του άρθρου 14 του κανονισμού εφαρμογής, υπό το πρίσμα του σκοπού των κανονισμών αυτών και του 2419/2001, περί του ελέγχου της καταβολής των πριμοδοτήσεων.

31 Το άρθρο 3, στοιχείο στ΄, του κανονισμού 1254/1999 ορίζει την έννοια του όρου «θηλάζουσα αγελάδα» παραπέμποντας σε δύο κριτήρια. Βάσει του πρώτου από τα κριτήρια αυτά, η αγελάδα πρέπει να προορίζεται για κρεατοπαραγωγή, πράγμα το οποίο συμβαίνει όταν ανήκει σε φυλή με τέτοιο προορισμό ή προέρχεται από διασταύρωση με ζώο τέτοιας φυλής. Το δεύτερο κριτήριο επιβάλλει όπως η αγελάδα ανήκει σε αγέλη η οποία προορίζεται για εκτροφή μόσχων κρεατοπαραγωγής.

32 Το άρθρο 6 του κανονισμού αυτού προσδιορίζει τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας για την πριμοδότηση για τις θηλάζουσες αγελάδες και προβλέπει, στην παράγραφό του 2, την υποχρέωση του παραγωγού να διατηρεί αριθμό θηλαζουσών αγελάδων ίσο με το 60 %, τουλάχιστον, και αριθμό δαμαλίδων ίσο με το 40 %, το πολύ, του αριθμού των ζώων για τα οποία ζητήθηκε πριμοδότηση, επί έξι τουλάχιστον συναπτούς μήνες από την ημερομηνία της αιτήσεως.

33 Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 47 των προτάσεών του, η διάταξη αυτή καθιστά αναγκαίο να προσδιοριστεί τι ακριβώς είναι μια θηλάζουσα αγελάδα προς διάκριση από τις άλλες αγελάδες, όπως είναι οι γαλακτοφόρες αγελάδες ή οι δαμαλίδες.

34 Προς τούτο, το άρθρο 6, παράγραφος 7, του κανονισμού 1254/1999 αναθέτει στην Επιτροπή το καθήκον να θεσπίσει τις λεπτομέρειες εφαρμογής του συστήματος πριμοδοτήσεων που προβλέπει το άρθρο αυτό και ιδίως να ορίσει την έννοια του όρου «θηλάζουσα αγελάδα» του άρθρου 3, στοιχείο στ΄, του κανονισμού αυτού.

35 Η Επιτροπή διευκρίνισε, με το άρθρο 14 του κανονισμού εφαρμογής, ποιες αγελάδες δεν θεωρούνται ότι ανήκουν σε φυλή που προορίζεται για κρεατοπαραγωγή, υπό την έννοια του εν λόγω άρθρου 3, στοιχείο στ΄, επιτάσσοντας συγχρόνως στα κράτη μέλη, με το άρθρο 45 του κανονισμού αυτού, να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την ορθή εφαρμογή του εν λόγω κανονισμού.

36 Διαπιστώνεται ότι, στο άρθρο αυτό 14, η Επιτροπή αποκλείει απλώς από την έννοια της θηλάζουσας αγελάδας τις αγελάδες που ανήκουν σε ορισμένες φυλές βοοειδών, χωρίς επιπλέον να οριοθετεί την έννοια, προκειμένου να καθορίσει τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας για την ενίσχυση. Ειδικότερα, η Επιτροπή δεν επισημαίνει τα κριτήρια προκειμένου να θεωρηθεί ότι μια αγελάδα ανήκει σε αγέλη προοριζόμενη για την εκτροφή μόσχων κρεατοπαραγωγής.

37 Η Επιτροπή επιβάλλει, αντιθέτως, στα κράτη μέλη το καθήκον να λαμβάνουν τα προσήκοντα μέτρα για την ορθή εφαρμογή του κανονισμού εφαρμογής. Συνεπώς, στα κράτη αυτά έχει ανατεθεί να διευκρινίσουν, προς τούτο, την έννοια των θηλαζουσών αγελάδων.

38 Συνεπώς, πρέπει να ελεγχθεί αν τα κράτη μέλη μπορούν, προς διευκρίνιση της εννοίας αυτής, να αναφέρονται στη συνήθη πρακτική εκτροφής στο έδαφός τους.

39 Συναφώς, από τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο προκύπτει ότι οι πρακτικές εκτροφής ποικίλλουν από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Η Γαλλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, στη Γαλλία, η ελάχιστη διάρκεια θηλασμού ενός μόσχου προοριζόμενου για κρεατοπαραγωγή εκτιμάται σε τέσσερις εβδομάδες. Η Ολλανδική Κυβέρνηση και η Επιτροπή δηλώνουν ότι, στις Κάτω Χώρες, η διάρκεια του θηλασμού είναι κατά κανόνα τέσσερις μήνες.

40 Όπως προκύπτει από την έκθεση της 3ης Ιουνίου 2002, μνεία της οποίας έγινε στη σκέψη 17 της παρούσας αποφάσεως, η ίδια η Γενική Διεύθυνση Γεωργίας της Επιτροπής αναφέρθηκε στην πρακτική αυτή, προσάπτοντας στις ολλανδικές αρχές ότι θεώρησαν επιλέξιμες αγελάδες που δεν είχαν θηλάσει τους μόσχους τους επί τέσσερις τουλάχιστον μήνες, σύμφωνα με τη συνήθη πρακτική εντός του κράτους μέλους αυτού.

41 Κρίνεται ότι, ελλείψει συγκεκριμένου ορισμού της εννοίας των θηλαζουσών αγελάδων στον κανονισμό εφαρμογής, προς καθορισμό των προϋποθέσεων επιλεξιμότητας για την πριμοδότηση, τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν να παράσχουν τις διευκρινίσεις αυτές βασιζόμενα στις συνήθεις πρακτικές εκτροφής στο έδαφός τους. Η επιβολή προϋποθέσεων όσον αφορά εκάστη αγελάδα και όχι την αγέλη στο σύνολό της ενισχύει, λόγω της σαφήνειάς της, την ασφάλεια δικαίου και διευκολύνει τον εκ μέρους των αρμοδίων εθνικών αρχών έλεγχο του συννόμου των αιτήσεων για τη χορήγηση πριμοδοτήσεων. Συνεπώς, δεν είναι, κατ' αρχήν, αντίθετη στους κανονισμούς 1254/1999 και 2419/2001 ούτε στον κανονισμό εφαρμογής.

42 Ωστόσο, πρέπει να ελεγχθεί αν προϋποθέσεις όπως οι προβλεφθείσες στην ολλανδική κανονιστική ρύθμιση ανταποκρίνονται στον σκοπό των κανονισμών αυτών.

43 Όσον αφορά την επιταγή περί τοκετού εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, αυτή σκοπεί στη διασφάλιση του ότι οι επιλέξιμες αγελάδες συντελούν στη διατήρηση αγέλης προοριζόμενης για την εκτροφή μόσχων, αναγκαία προϋπόθεση για την παραγωγή κρέατος, σύμφωνα με το άρθρο 3, στοιχείο στ΄, του κανονισμού 1254/1999.

44 Όσον αφορά την επιταγή περί της διατηρήσεως των μόσχων στην αγέλη προς διατήρηση θηλασμού ελάχιστης διάρκειας, η επιταγή αυτή σκοπεί στη διασφάλιση του ότι η αγέλη όντως προορίζεται για την παραγωγή κρέατος και όχι για την παραγωγή γάλακτος. Πράγματι, όπως ισχυρίστηκε η Γαλλική Κυβέρνηση, στις αγέλες γαλακτοπαραγωγής, κατ' αντιδιαστολή προς τις θηλάζουσες αγέλες που προορίζονται για κρεατοπαραγωγή, οι μόσχοι κατά κανόνα χωρίζονται από τις μητέρες τους και πωλούνται ήδη από τη γέννηση, προς βελτίωση της αποδοτικότητας της παραγωγής γάλακτος.

45 Επομένως, οι σχετικές με τη συχνότητα των τοκετών και με τη διάρκεια του θηλασμού προϋποθέσεις, οι οποίες βασίζονται στη συνήθη πρακτική εντός κράτους μέλους, όπως οι επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης, επιτρέπουν να διευκρινισθεί η έννοια της θηλάζουσας αγελάδας προς προσδιορισμό των προϋποθέσεων επιλεξιμότητας για την ενίσχυση και προς έλεγχο του αν οι αιτήσεις για τη χορήγηση πριμοδοτήσεως αφορούν επιλέξιμα ζώα, σύμφωνα με τους σκοπούς του κανονισμού 1254/1999, του κανονισμού εφαρμογής και του κανονισμού 2419/2001.

46 Έτσι, η εκ μέρους των κρατών μελών θέσπιση τέτοιων προϋποθέσεων μπορεί να αποτελέσει χρήσιμη διευκρίνιση για τη θέση της κοινοτικής ρυθμίσεως σε εφαρμογή, χωρίς ωστόσο να εμποδίζει να ληφθούν υπόψη εξαιρετικές περιπτώσεις προβλεπόμενες από τη ρύθμιση αυτή.

47 Συναφώς, η Ολλανδική Κυβέρνηση υπογράμμισε με τις γραπτές παρατηρήσεις της ότι τίποτε δεν εμποδίζει τις αρχές να παρεκκλίνουν, ιδίως, από την προϋπόθεση της τετράμηνης διάρκειας του θηλασμού λόγω φυσικών γεγονότων, υπό την έννοια του άρθρου 41 του κανονισμού 2419/2001, ή εξαιρετικών συνθηκών, υπό την έννοια του άρθρου 48 του κανονισμού αυτού.

48 Κατά συνέπεια, δεν φαίνεται βάσιμη η επίκριση της Επιτροπής ότι η εφαρμογή των προϋποθέσεων αυτών καθιστά αδύνατο το να λαμβάνονται υπόψη εξαιρετικές περιστάσεις, όπως ο θάνατος μόσχου λίγο χρόνο μετά τη γέννησή του.

49 Κατόπιν των ανωτέρω, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, στοιχείο στ΄, του κανονισμού 1254/1999 δεν απαγορεύει εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία εξαρτά το δικαίωμα πριμοδοτήσεως για τις θηλάζουσες αγελάδες από προϋποθέσεις σύμφωνες με τη συνήθη πρακτική εκτροφής προβλέπουσες, αφενός, συγκεκριμένη συχνότητα τοκετών και, αφετέρου το να έχει ο μόσχος θηλάσει από τη μητέρα του επί διάστημα τεσσάρων μηνών μετά τη γέννησή του.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

50 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση το δεύτερο ερώτημα, το οποίο υποβλήθηκε μόνο για την περίπτωση που το εν λόγω άρθρο 3, στοιχείο στ΄, θα απαγόρευε τον εκ μέρους κράτους μέλους καθορισμό προϋποθέσεων σχετικών με τον τοκετό και τη διάρκεια του θηλασμού, όπως οι προβλεπόμενες στην ολλανδική κανονιστική ρύθμιση.

Επί των δικαστικών εξόδων

51 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 3, στοιχείο στ΄, του κανονισμού (ΕΚ) 1254/1999 του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του βοείου κρέατος, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1512/2001 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2001, δεν απαγορεύει εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία εξαρτά το δικαίωμα πριμοδοτήσεως για τις θηλάζουσες αγελάδες από προϋποθέσεις σύμφωνες με τη συνήθη πρακτική εκτροφής προβλέπουσες, αφενός, συγκεκριμένη συχνότητα τοκετών και, αφετέρου το να έχει ο μόσχος θηλάσει από τη μητέρα του επί διάστημα τεσσάρων μηνών μετά τη γέννησή του.

(υπογραφές)